

TÉZISEK EGY ÚJ NEMZETESZMÉNYHEZ

*I. A nemzetstruktúra elemzése***A nemzettudat állapota**

A nemzeti tudat az emberek állásfoglalásában, magatartásában nyilvánul meg: közös igényekben, törekvésekben, célkitűzésekben. Ha ezek a közös igények és törekvések hiányoznak, ha a nemzeti érdekek nem fogalmazódnak meg világos és határozott célkitűzésekben, az adott népesség nem tekinthető nemzeti közösségnek.

Az a meghatározás tehát, hogy magyar az, aki annak mondja magát, önmagában véve nem elegendő. A nemzethez tartozás közösségi sorsvállalást jelent. A magyarság esetében ez a magyar nyelv tudatos ápolását, a szokások és hagyományok őrzését, a történelmi múlt vállalását és legfőképpen a magyarság erősödésére, gyarapodására, boldogulására irányuló törekvést jelenti. Természetesen ez így van más nemzetek esetében is.

Ebben a vonatkozásban nemzeti tudatában súlyosan károsodott nép a magyar. Vannak, akik ezt a károsodást a magyar nép történelmével magyarázzák, mondván, hogy a magyarok ötszáz év óta mást sem tesznek, csak szolgálnak, raboskodnak, különböző túlélési technikákkal próbálkoznak. Közös fellépés helyett ki-ki a maga módján.

Mások az ország trianoni feldarabolásával, az elszenvedett iszonyú sérelmekkel magyarázzák a magyarság önazonossági és önértékelési bizonytalanságát. Azzal a

nagyhatalmi önkénnyel, amelynek következtében, teljesen jogtalanul, a magyarok millióit dobták oda rab-szolgaságba, idegen elnyomás alá. Megsebzett igazság-érzete miatt a nemzet máig nem tudta feldolgozni ezt az elszenvedett traumát.

Ezek a meglátások bizonyára sok igazságot tartalmaznak, de nem helyettesíthetik az önazonosság, a nemzeti érzés és tudatvilág tudományos vizsgálatát. A magyar önismeretet, a magyar állami és nemzeti stratégia kidolgozását tudományos alapokra kell helyezni. Ebből a szempontból – megítélésem szerint – súlyos mulasztás terheli a Magyar Tudományos Akadémiát.

Az értékek és az önazonosság válsága

Az identitás, az önazonosság az elmúlt néhány évtized alatt a lélektan és a társadalomtudományok egyik kulcsfogalmává, leggyakrabban vizsgált kategóriájává vált. Nem véletlenül. Korunkban az egyéni viselkedésbe beépülő társadalmi szabályok és elvárások, életcélok, az értékrend és a morális elvek válságának vagyunk tanúi, ami gyakran önazonossági és önértékelési zavarokban ölt formát.

Az önazonosság, így a nemzeti önazonosság is, szorosan összefügg az ember értékválasztásával és életének távlati céljaival. Attól függően, hogy az ember egy morális univerzumban, például a nemzetben vagy általában „a világban” próbálja elhelyezni önmagát, merőben más lesz a viszonya társas környezetéhez, annak elvárásaihoz, önnön múltjához és jövőjéhez egyaránt.

Az egyének atomizálódása, a társadalmi kötelek fellazulása következtében a személyiség sokszor képtelen a kötelességvállalásra, a nemzettel való morális azonosulásra. Nem érzi át, hogy részese egy közösségnek, és annak a történelmi folyamatnak, amely éppen közössége révén meghatározza létének a határait.

Az egyén megteheti, hogy saját érdekeinek megfelelően cselekszik, és azokat más értékszempontok fölé helyezi. Még az is lehet, hogy az így létrejövő általános én-identitás elvont filozófiai értelemben többet jelent, mint a nemzeti, a nemi vagy a szakmai identitás, ezzel együtt azonban ez a „többlet” mégis önértékelési zavarral, a személyiség képlékennyé válásával, a szociális kategóriák értékvesztésével jár együtt.

Ez a folyamat oda vezethet, hogy pusztán kényelmi szempontok, a személyiség önimádata miatt a társadalmi értékek elvesztik értékjellegüket. A nemzet megszűnik konszenzuson alapuló közösség lenni, a személyiség szintjén pedig állandósul az önértékelési zavar és a „ki vagyok én?” dilemmája.

Úgy tűnik, a személyiséget integráló közösségek megszűnése – és itt a nemzetre gondolunk elsősorban –, a személyen kívüli értékforrások összeroppanása vagy szerepük csökkenése a huszadik század második felében bekövetkezett történelmi-társadalmi fejlemények következménye. Sokan ezt, a pszichoanalízis talaján állva, pozitív fejleményként értelmezik, az „emberi természet” felszabadulásának, kiteljesedésének tekintik. Mások ezzel a beállítódással homlokegyenest ellentétes nézetet vallanak, köztük jómagam is.

Az értelmes emberi élet ugyanis nem függetleníthető a személyiséget integráló közösségektől, a vele járó morális kötelezettségektől, a közös emberi céloktól és fellépésektől. Integráló közösségek és morális kötelezettségek nélkül hiányoznak az együttműködés és egymás megértésének a támpontjai. Egymás megértése és közös fellépés nélkül pedig az ember nem tud rendelkezni sem önnön sorsa, sem az általa megteremtett világ felett.

A nemzeti önazonosság zavara az egyén és a közösség viszonyának ezt a válságát jeleníti meg. A korszerű nemzettudat kimunkálása hozzájárulhat ennek a válságnak a megoldásához, s vele a magyarság önazonosságának és önértékelésének a helyreállításához.

A végzetesség érzése

A huszadik század második felében bekövetkezett történelmi-társadalmi fejlemények következtében körünk emberére az individuális érdekérvényesítő magatartás jellemző. Az anyagi javak, a hedonisztikus életvitel felértékelődtek: a kényelem, a jólét, a gondoktól mentes élet, a fényűzés utáni vágy foglalták el a legfőbb értékek helyét. Ez az önző magatartás közömbös a közügyek, a nemzet, a magyarság irányában, mint ahogyan érzéketlen a szellemi javak, az eszmények, a történelmi múlt és a fenyegető jövő iránt.

A tartós és „örök” értékeknek az a rendje, amely korábban fenntartotta a magyarságot, sőt növekedését biztosította, már a század húszas éveiben fölbillant,

megbomlott. Az új életideál: az elvakult önzés és felhalmozó tevékenység romboló és pusztító erővé vált, ami gazdasági jólét, kényelem és gondtalan élet helyett morális és egzisztenciális válságba sodorta a magyarságot, ennek egyik tünete az önazonosság válsága.

Az önazonosság válsága azt jelenti, hogy az ember hovatartozásában, az élethelyzet társadalmi visszahúzó hatásában és előrevetülésében alapvető bizonytalanság, zavar támadt. Hogy az önminősítés alapjául szolgáló társadalmi szerkezetben szorongató vákuumhelyzet lépett fel, ami miatt a személyiség folytonosságélménye megszakadt, úgy érzi magát, mintha a végzet fenyegetné, mindenütt az leselkedne rá. Ez a végzetességérzet mint az emberi tudat állandó nyugtalansága, felajzottsága, feszültsége, csaknem a magyarság egészére vonatkozóan érvényes.

Elvesztve társadalmi életének koordinátáit, az emberek sokasága azt érzi, hogy lehetőségeinek a végére jutott, hogy egyénileg már nem képes boldogulni, nem képes egzisztenciális gondjaival megbirkózni. A társadalom politikai berendezkedésének összeomlása tovább mélyítette ezt a végzetességérzést, még zavarosabbá, még problematikusabbá vált a társadalom struktúrája, s vele az emberek társadalmi és szellemi életének értékrendje.

Az új létmodell szükségessége

Ez a magyarságot megrázó, végzetességérzésben megfogalmazódó krízis a nemzet további sorsának

alakulását illetően döntő jelentőségű lehet. A krízis kibontakozása, felszínre törése ugyanis olyan lelki gáta-akat szakíthat át, amelyek eddig megakadályozták az embereket abban, hogy igazán megismerhessék és vállalhassák önmagukat. Olyan folyamatok indulhatnak be, amelyek megmutatják, hogy az élet úgy, ahogyan addig zajlott, folytathatatlan számukra.

A krízist átélő személy megvilágosodása új megoldáskereséshez, a társas viszonyok átrendeződéséhez, a gondolkodásmód radikális megváltozásához vagy tudományos kifejezéssel szólva paradigmaváltáshoz vezethet.

A paradigmaváltás, más szóval az új szinten létrejövő nemzeti konszenzus megteremtése nem könnyű feladat. Az egyén nehezen akarja régi életformáját, kötődéseit, értékeit feladni, de a társadalmi struktúra is ellenáll a változásnak. Emiatt a krízis kimenetele ellentétes irányt is vehet. Ha az egyéni életvezetés nem tud a nemzet megújulásával új szinten egyensúlyba rendeződni, akkor állandósulnak és felerősödnek azok az életpusztulása szempontjából negatív események, folyamatok, amelyek veszélyeztetik a nemzet fennmaradását.

Minden „végzetszerűsége” mellett a krízis az emberi élet normális velejárója. Az egyes társadalmak e téren csak abban különböznek egymástól, hogy krízishelyzetben az önpusztítás mértéke eltérő bennük. Szomorúan kell megállapítanunk, hogy a magyar kultúra – vagy annak a hiánya – a szükséges paradigmaváltás helyett öngyilkos és önpusztító magatartást gerjeszt. Az új létmodellnek változtatni kell ezen az állapoton: új eszméken alapuló nemzeti konszenzussal lehetővé

kell tennie a magyarság biológiai, gazdasági és szellemi gyarapodását.

Az új létmodellt arra kell alapozni, hogy a Kárpát-medence magyarsága a szétszabdaltság ellenére háromnegyed évszázad után is egy sorsközösséget alkot. A területi szétszabdaltság, a mesterségesen létrehozott határok ellenére a magyarság egységes nemzetként éli meg magát. Ilyen szempontból minden, ami a megosztottságot, vagy a nemzeti önazonosság feladását szolgálja, szemben áll a magyarság alapvető érdekeivel.

A korszerűség szellemében, a szubszidiaritás elvén új nemzetsztruktúrát kell létrehozni, amely szellemi, gazdasági és kulturális téren egyesíti a szétszabdalt állapotban levő, politikailag autonóm nemzetrészeket.

II. Az új nemzetfogalom kimunkálása

A nemzeti tudatot romboló tényezők

Az általános elidegenedési folyamaton kívül, a szellemi krízis, a morális, társadalmi értékek és eszmények leértékelődése mellett vannak más folyamatok is, amelyek rombolóan hatnak a nemzetstruktúrára és a nemzeti tudatra. Mivel a nemzeti érzés- és tudatvilág gyökerei a gazdasági és politikai viszonyokban ragadhatók meg elsősorban, a nemzeti identitás mai problémáit is ezek a viszonyok hordozzák. Olyannyira így van ez, hogy a nemzeti identitás zavarai voltaképpen az uralkodó politikai akarat által leszűkített és manipulált helyzetértékelésből, ha úgy tetszik „párthatározatokból” fakadnak.

A kommunizmus évtizedei alatt a politikai propaganda a tömegkommunikáció csatornáin keresztül azt akarta elhíttetni, hogy a nemzet elavult történelmi képződmény, ami át kell, hogy adja helyét egy új, átfogóbb és „haladóbb” önazonossági kategóriának, a „proletár internacionalizmusnak”. Ma, ismét a „haladás”, „korszerűség” jegyében, a liberális kozmopolitizmus szintén olyan identitást propagál, ami rombolóan hat a nemzeti érzésvilágra és a nemzeti tudatra.

Mi az identitás?

Az identitás vagy önazonosság – pszichológiai szempontból véve – olyan lelki képződmény, ami alapján az egyén meghatározza másokhoz való viszonyát, és amely révén a változó helyzetek, körülmények ellenére megőrzi személyiségének állandóságát. Társadalmi szempontból nézve viszont az identitás normákhoz kötött magatartásmódot jelent, sajátos értékrendet és beállítódást, ami mindig valamilyen viselkedésre, magatartásra kötelez.

Az ember a személyi szabadság jogán vállalhatja, hogy nemzeti közössége kívánalmainak megfelelően él, de megteheti azt is, hogy olyan viselkedést tanúsít, ami azzal nem fér össze. Ez az „elhajlás” néha kielégületlenül maradt szükségletek, másszor előnyösebbnek tűnő új vonatkoztatási, „önbesorolási” lehetőségek hatására jön létre, ami pszichológiai szempontból személyi következetlenség, társadalmi szempontból pedig a „hütlenség” látszatát kelti. Ezen a „hütlenségen”

az sem változtat semmit, hogy az egyén esetleg nem ismeri fel önazonosságának és életszerveződésének az adekvát kereteit, mert ezeket a propaganda, mint „történelmileg túlhaladott” kategóriákat, hatékonyan semlegesíti.

Sokféle oka lehet a nemzettudat feladásának, ami politikailag, gazdaságilag, pszichológiailag jól megmagyarázható, morális szempontból azonban nincs mentesség rá. Minden ember valamilyen nemzeti közösségbe születik, ami automatikusan bizonyos kötelelességekkel és kötöttségekkel jár. Ennélfogva az egyén nem dönthet úgy nemzeti hovatartozásáról, mintha egyedül állna a világban, mert döntésével nemcsak saját sorsáról határoz, hanem az összes nemzettársáéről, akiket „elárul”, ha kivonja magát a harcból, ami rájuk vár.

Annál is inkább így van ez, mert a társadalmi helyzetmeghatározást és a személyi önszabályozást szolgáló önazonossági keretek kivétel nélkül különféle szociális és politikai természetű érdekek és konfliktusok kifejeződése, következésképp egyikről sem mondható el, hogy „haladóbb”, vagy „korszerűbb” a másikkal, legfeljebb adott körülmények között előnyösebb, hasznosabb az egyén számára, mint a másik.

A magyarság helyzetnemlése

A haszonelvűség és az ordas eszmék által megszépített valóságkép gyakran problematikussá teszi az egyének viselkedését. Ha ugyanis az egyén identitása, önazonossága elveszti érzékelhető szociális alapjait és

a külső referenciájának hitelesíthető személyi kereteit, szükségképpen egyfajta skizoid állapot lép fel. Míg kifelé, mások irányában, a „más népekkel”, vagy az „emberiséggel” való szoros és teljes egybetartozását hirdető frázisokat ismétli, „befelé”, magánéletében elveszti bizonyosságát személyi meghatározottságait illetően. Tulajdonképpen megmagyarázhatatlanná válik számára önnön lénye és léte.

Az önazonosságát – és közösségét – vesztett személy énfogalma a visszajelzések elmaradása miatt dezintegrálttá válik. A dezintegrált énképnek viszont súlyos pszichológiai következményei vannak. Amerikában, a sziú indiánok körében figyelték meg, hogy milyen súlyos zavarokat vált ki a csoportidentitás gyengülése, amelynek legszembetűnőbb megnyilvánulása az apátia, ami együtt jár a helyzetmeghatározási, önszabályozási és életszervezési bizonytalansággal. A magyarság elvesztettség érzése, helyzetnemlelése a nemzeti identitás fokozatos gyengülésével magyarázható.

Meddig érdemes magyarnak maradni?

Az egyén önazonossága, belső stabilitása csak úgy tartható fenn, ha az a közösség, amelyhez tartozik, megerősíti őt értékrendjében és cselekvő magatartásában. Ez a megerősítő visszajelzés, sajnos, a mai állapotában nem jellemző a magyarságra. A határon túli magyarság sorsát eldöntő kérdés, bármennyire félünk is annak kimondásától, így hangzik: van-e értelme és meddig van értelme megmaradni magyarnak? Az efféle kérdé-

sek persze belülről, titokban, egyéni mérlegelés alapján dőlnek el, de generációk sorsát határozzák meg.

Kisebbségi körülmények között nemcsak a nemzeti tudaterősítő tényezők hiányáról kell beszélünk, hanem sok esetben magáról a homogén anyanyelvi szocializáció hiányáról, ami egyenes út a nemzettudat feladásához. A természetes magyar települések felmorzsolása, betelepítése, a migráció, a vegyes házasságok szinte megállíthatatlanná teszik a határon túli magyarság asszimilációját.

Ennek a folyamatnak megvan az oka és a maga logikája. A kisebbségek hátrányos helyzete miatt a magyarság vállalása csökkenti az egyén társadalmi presztízsét és önérvényesülési lehetőségét. A többségi nyelven való képzés vagy a kevert etnikumú környezet pedig gyakran kifejezetten aláássa a magyar gyerekek önértékelését és önbecsülését.

De van a kisebbségek hátrányos helyzetének egy másik fájdalmas vonatkozása is: mégpedig az anyagi romlás, az egyre növekvő egzisztenciális kiszolgáltatottság és bizonytalanság. A határon túli magyarok kisemmizése, romló anyagi helyzete, riasztó példaként áll a fiatalok előtt, akiket ez a távlat nélküli élet és szomorú perspektíva a nemzettel való *ellenazonosulásra* készítet.

A nemzettudat feladásának azonban vannak egyszerű, hétköznapi okai is. Többek között az, hogy az emberek egyszerűen nem vállalják a vele járó kényelmetlenségeket. Nem akarják, hogy nemzeti hovatartozásuk akadályt jelentsen számukra munkájukban vagy

karrierjükben. Ebből a szempontból tanulságosak azok a felmérések, amelyek szerint a pozícionált kisebbségi értelmiség gyermekei mutatnak legnagyobb hajlandóságot a vegyes házasságokra és az asszimilációra.

A tudatos magyarságőrzés hiánya, a többségi népekhez való idomulás, a gyenge anyanyelvi kötődés, az olvasás hiánya, mind-mind a nemzettudat csökkenése irányában hatnak. Amellett nincsenek magyar szellemű iskolák, amelyekben nemzeti elkötelezettségű tanárok taníthatnának. Vagy ha valaki mégis a nemzeti tudat erősítését próbálja szolgálni az iskolában, az meghurcoltatásnak teszi ki magát, munkahelye elvesztését kockáztatja.

Nehezíti a helyzetet, hogy a többségi népek nacionalizmusa miatt a félelem légköre nehezül a határon túli magyarságra. Ahhoz, hogy ma szülőföldjén valaki magyarnak vallja magát, bátorságra van szüksége. Aki viszont nemcsak magyarnak mondja magát, hanem vállalja magyarságát, azaz a magyarság kilátástalan helyzetén tevőlegesen kíván változtatni, az nemcsak bátor, de már-már vakmerő is.

Az új nemzeteszme és nemzetstratégia

Minden megaláztatás és fenyegettetés közepette, a magyarság vészterhes, tragikus kifejlet felé haladó korszakában voltak, és ma is vannak, akik a magyar sors minden kínját-terhét vállalva megmaradtak magyarnak. De a körülmények kitermelték a kufárlelkek és a janicsárok hadát is, akik a hatalom kegyeit keresve, a magya-

rokat fenyegetve, rájuk acsarkodva keresték helyüket és kenyérüket. Nem csak az egypártrendszer idején volt ez így, ma sincs másként. Sajnos gyakran magyarok azok, akik gáncsolják, lejárattják, följelentik a magyar ügyért harcoló nemzettársaikat, akik „éberségükben”, alattomoságukban, agresszivitásukban olykor túltesznek a többségi népek elvakult nacionalistáin.

Nemzeti romantikával, hagyományápolással, az áldozatvállalás mítoszával nem lehet a magyarságtudatot a határon túli magyarság körében fenntartani. A megmaradásért kemény harcot kell folytatni, és ez így lesz mindaddig, amíg a nemzet, mint közös vállalkozás az életvitel szempontjából előnyös, „kedvező befektetéssé” nem válik. És mért ne válhatna azzá? A munkához való viszonyulása, munkaerőlcse, teljesítménye, minőségigénye, türelme, jogtudata, igazságérzete, mentalitása tekintetében a magyarságnak vitathatatlan előnye van más népekkel szemben. Ezeket a tulajdonságait, amelyek sokfelé a világon megbecsült emberi értékek, egyszer javára fordíthatja.

Ahhoz azonban, hogy ez megvalósulhasson, hogy a magyarság vállalása – az állam határain belül élők és a határokon kívül rekedt milliók számára egyaránt – kedvezőbb sorssal és gyarapodási esélyekkel kecsegtessen, a magyarságnak új nemzeti stratégiára van szüksége. Olyan stratégiára, amely az egyetemes fejlődési irányoknak megfelelő, jövőbe mutató kollektív szellem alapján maga köré gyűjti a kreatív és demokratikus nemzeti és politikai erőket, abban a törekvésükben, hogy igazságos és tartós megoldást találjanak

a magyarság fennmaradására és gyarapodására ebben a térségben.

Az új nemzetstratégiának mindenekelőtt új nemzet-tudattal és nemzeteszmeivel kell párosulnia. Olyan nemzet-tudattal, amely feltételezi a közösségi felelősségérzet vállalását, a szociális és morális érzékenységet, a nemzet-hűséget és más népek tiszteletét, a cselekvést és a tevőleges szerepvállalást. Az új nemzeteszmeének tartalmaznia kell az egységes magyarságban való gondolkodást.

CSOÓRI SÁNDOR ide vonatkozó gondolatait idézve azonban gyakran kell rádöbbenünk arra, hogy mi, értelmiségiek, „küldetésünktől megittasulva, felülről akarjuk megváltoztatni az országot, s ehhez a megváltoztatáshoz készülünk átalakítani a rendszert”. Pedig, mint mondja, „épp nekünk kellene – s kellett volna – leginkább tudnunk, hogy eddig még egyetlen rendszer se váltott meg eredménnyel sehol egy népet, mert csakis a magát újjászülő nép képes új rendszert teremteni. Másképp fogalmazva ugyanezt: a történelemben csak abból formálódhat nagy távlatú ügy, amelyben az egész nép, az egész nemzet részt vehet”.

Várható-e ez a nemzeti összefogás a magyarság részéről? A nemzeti kérdés felerősödése, előtérbe kerülése progresszív gazdasági-politikai folyamatokat eredményezhet, amennyiben az elnyomott emberek tömegei nemzeti közösségekbe szerveződve igyekeznek szembeszállni más népek elnyomó törekvéseivel. A magyarság esetében, amely – határon innen és túl – hosszú évtizedek óta mérhetetlen kizsákmányolásnak van kitéve, régen megérett a helyzet a nemzet újjászerveződésére.

III. A nemzeti összetartozás intézményes feltételei és lehetőségei

A határon túli magyarok jogi helyzete intézményi megoldást tesz szükségessé. Ez a megoldás a határon túli magyarság részéről az *autonómiák megvalósítását* és a Kisebbségi vagy Nemzeti Tanácsok létrehozását jelenti, a Magyar Köztársaság részéről pedig a különböző országokban élő magyarok *személyi és jogi autonómiájának a védelmét*.

Az autonómiák megvalósítása

A határon túli magyar kisebbség, függetlenül létszámától, napjainkra mindenütt eljutott a politikai helyzetfelismerésnek arra a szintjére, hogy autonómiák nélkül, *kollektív jogok biztosítása nélkül nincs esély a megmaradásukra*. Az autonómia igénye, a kollektív jogbiztonság követelése indokolt és szükségszerű *védekezés a magyar nemzetrészek részéről* az utódállamok nemzetállam koncepciójára, amely egyébként a magyarüldözéssel és jogfosztással szemben kiszolgáltatottá, társadalmilag, gazdaságilag és politikailag pedig esélytelenné teszi őket.

Az autonómatörekvések a magyar *nemzetrészek önvédelmét* jelentik. A védekezés emberi jog, aminek a nemzeti kisebbségek esetében alkotmányos alapot kell adni. Mivel az erre irányuló jogalkotás és alkotmányozás ez idő tájt a többségi népek dühödt nacionalizmusába ütközik, az autonómiák létrehozása erősebb

és határozottabb kiállást követel mind a határon túli nemzetrészek, mind pedig a magyar állam részéről.

Mivel a magyar nemzetrészek a pártosodással, függő helyzetüknél fogva, akár a hatalom részéről, akár külső támogatással egymással szembeállíthatók és ki játszhatóak, az autonómiák létrehozása terén egyik leg-sürgősebb feladat a magyarság *Kisebbségi vagy Nemze-ti Tanácsának* a létrehozása belső választásokkal.

Nem várhat a magyarság arra, hogy helyette majd mások rendezik a kisebbségi kérdést. Mivel az autonó-miák létrehozása, a kollektív jogbiztonság megteremtése a nemzet további szétporladásának a megakadályozását jelenti, a magyar állam számára ennek a feladatnak kell lennie a *legfőbb külpolitikai államcél*nek.

A magyar állam szerepe

Mivel a jelenlegi államhatárok létrejöttekor olyan helyzet alakult ki, amelyben a magyar nemzet jelen-tős része új, idegen államokba került, az autonómia igénye és a kollektív jogbiztonság követelése a határon túli magyar kisebbségek részéről az önvédelem mellett a *nemzetben való gondolkodást* jelenti.

A magyar állam és a magyar alkotmányozás, noha a nemzet egyes részei külső kényszerítő körülmények folytán maradtak kívül az államhatárokon, a nem-zet mint szuverén kultúrközösség helyett kizárólag az *állampolgári jogviszonyra* épül. Minthogy minden magyar tagja a magyar nemzetnek, a magyar állam a nemzetben való gondolkodást illetően sajnálatos mó-

don lépéshátrányban van a határon túli kisebbségekkel (azok autonómiatörekvéseivel) szemben.

Annak ellenére, hogy minden harmadik magyar a határokon kívül él, *sem a jogvédelem, sem a képviselői lehetőség nincs biztosítva számukra*. A határon túli magyarság nincs jelen sem a politikai, sem a köztestületi, sem a civil társadalmi szférában, és amíg ez így van, addig a nemzetről mint szuverén kultúrközösségről ténylegesen nem beszélhetünk. És ezen a téren az új alkotmánytervezet sem jelent előrelépést. Az új alkotmánytervezet I/3. bekezdése, amelynek az utolsó mondata foglalkozik a nemzet egyharmadát kitevő területileg elszakított és kitaszított milliókról, így hangzik: „A külpolitikai államcélok mellett kiemelt fontosságú kérdés a határon túli magyarságért való felelősség kinyilvánítása.” Ennyi és semmi több.

Dicséretes a határon túli magyarságért való felelősség kinyilvánítása, ez azonban önmagában véve nem sokat ér. A Magyar Köztársaság alkotmánya a felelősségérzet kinyilvánítása mellett *konkrét formában rögzítse a különböző országokban élő magyarok személyi és jogi autonómiájának védelmét*. Ezeknek az új alkotmányos rendelkezéseknek az alapján a mindenkor magyar kormánynak kötelessége kell, hogy legyen minden lehetséges eszközzel védeni és oltalmazni a magyar nemzet tagjainak az érdekeit.

Ezen túlmenően az új alkotmánynak, amely arra lenne hivatott, hogy helyreállítsa az ezeréves magyar alkotmányosságot, olyan értékeket kell tartalmaznia, amelyek nemcsak a magyar állam függetlenségét jel-

képezik, hanem a magyar történelem folytonosságát és *a világ magyarságának összetartozását*. Ennek az összetartozásnak, vagyis a világ magyarsága anyaországához való kapcsolódásának az országos képviseletben kell érvényesülnie.

A magyar országgyűlés hagyományos kéttáblás rendjének biztosításával – *a második kamarában* – a különféle társadalmi szervezetek, egyházak, szakmai érdekképviseletek, tudomány stb. mellett biztosítani kell a határon túli magyarság képviseletét.